

“No tenir llar no és cap delictes”

Dc, 20/01/2021 per Catalunya Religió

(Glòria Barrete -CR) L'11 de gener morien dues persones sense llar a Barcelona a causa del fred. Aquest dimarts al vespre s'hi sumava una tercera persona sense llar morta a la ciutat. Són tres víctimes del carrer des de l'inici del 2021. Quins drets tenen les persones sense llar? Hi ha una regulació específica per aquest col·lectiu tan vulnerable? Aquesta és la reflexió i el debat que la Fundació Sant Raimon de Penyaforat ha organitzat aquest dimarts al vespre, i que enceta un [cicle de trobades](#) en què experts jurídics i d'altres àmbits de coneixement debaten a l'entorn d'assumptes d'actualitat relacionats amb les finalitats fundacionals.

Hi ha molts motius pels quals una persona es veu abocada a ser una persona sense llar. Un fenomen, el sensellarisme, que va més enllà del fet de no tenir una llar. No sempre és identificable amb dormir al carrer, el sensellarisme, afirmen, “és polièdric, i afecta molts tipus de persones”. El que ha deixat clar **Joan Lluís Pérez Francesch**, catedràtic de Dret Constitucional de la UAB i president del Centre d'Estudis per al desenvolupament humà i comunitari (CEDHICO), és que “no tenir llar no és cap delictes”.

El sensellarisme, sense regulació jurídica

Al 2012 la Síndica de Greuges de Barcelona [va denunciar que la Guàrdia Urbana sancionava](#) les persones que dormien en caixers. “Fer això és un acte d'un grau d'estupidesa important”, ha explicat Pérez Francesch, perquè ja se sap que la persona sancionada no podrà pagar la multa, però enlloc d'atendre el problema d'aquella persona se li aplica una sanció. I no són fets aïllats. En el confinament també s'ha posat de manifest que es multaven persones que dormien en bancs del carrer per saltar-se el confinament domiciliari. “Em fa pensar que encara tenim una certa herència de la idea dels ‘vagos i maleantes’ pròpia del franquisme”, ha reconegut Pérez Francesch. Una idea que “intenta amagar el problema però no pal·liar-ho”.

A la vegada, creu Pérez Francesch, s'està desenvolupant també una cultura de la cura. "Hi ha gent que es movilitza, ajuda i creu en aquestes persones vulnerables". En comptes de desenvolupar l'aporofobia, el rebuig i por als pobres, cal, segons el catedràtic, "fomentar la cultura de la cura". Jurídicament, però, estem davant d'un col·lectiu, afirma, "molt vulnerable, poc comprès i que necessita una certa regulació". Sobre els sense sostre no hi ha una regulació jurídica.

Les persones sense sostre tenen nombrosos drets vulnerats. El primer, el dret a tenir un habitatge; però també el dret a tenir padró; el dret a la salut, la física i la mental; el dret al treball; a ser tractat pels serveis socials, o el dret a una bona administració, que faci tot el possible per facilitar els drets d'aquestes persones. Un col·lectiu, en definitiva, en què es veu trencada la seva expectativa a viure en comunitat. "Tots tenim dret a viure en una comunitat, a promocionar-nos equitativament, a relacionar-nos amb els altres". Una situació transversal que afecta molts àmbits de la vida, per no dir tots.

A la Unió Europea es creu que hi ha uns dos milions i mig de persones sense llar. "Hem de fer alguna cosa, no podem deixar aquest col·lectiu abandonat". A Barcelona, en el darrer recompte de la Fundació Arrels, va sortir que hi ha 4.200 persones sense llar, i d'aquestes, 1239 dormen al carrer. "Cal diferenciar dormir al carrer i el fenomen del sensellarisme".

"Sense dades no es poden fer polítiques"

I de qui parlem quan parlem de sensellarisme? **Beatriz Fernández**, advocada i cap de l'equip jurídic d'[Arrels Fundació](#), ha explicat que la principal dada que han obtingut després d'anys de recomptes i censos és que no se sap amb certesa quantes persones realment hi ha dormint al carrer. I sense aquesta dada és molt difícil poder crear polítiques públiques i fer política. És per això que el primer treball que estan realitzant moltes entitats del sector social és intentar saber quantes i qui són les persones sense llar.

I el que tots tenen en comú tampoc està definit. A nivell europeu, [FEANTSA](#) ha fet una concreció del sensellarisme. "Parlem de persones que dormen directament a carrer, i també d'altres categories com són dones en situació de violència en habitatges precaris, persones que viuen en relloguers, en albergs temporals, en habitatges ocupats". Es parla de moltes categories que s'engloben dins el concepte de sensellarisme. "I per cada categoria caldria una resposta política concreta", apunta Fernández.

L'advocada creu que en una societat en què s'intenta tenir dades de tot és fort saber que no a tot arreu es fan recomptes de les persones que dormen a carrer. "A nivell europeu no tenim dada exacta. I a nivell estatal les entitats parlen de trenta o quaranta mil persones". A nivell de Catalunya tampoc estan molt clares les dades. Al 2017 es va impulsar l'estratègia contra el sensellarisme, que a dia d'avui no té pressupost assignat i no s'ha pogut desenvolupar. Aquella iniciativa, però, va donar una xifra. "En aquell moment eren cinquanta-tres mil persones sense llar. Però aquesta dada no s'ha actualitzat". S'han promogut recomptes i censos en municipis, però al 2020 només es va fer recomptes de sense llar a onze municipis catalans.

I qui són? A Barcelona a part de comptabilitzar les persones sense llar, fan una enquesta des de fa quatre anys amb una eina de valoració per saber com són

aquestes persones. Algunes dades que ha explicat Fernández són que el 85% són homes; que hi ha un increment de dones en situació de carrer; que s'ha incrementat en els darrers anys el nombre d'estrangers a carrer; que la mitjana d'edat a carrer és de 45 anys, fet que fa que s'estigui rejuenint el perfil de persones que viuen al ras; que una persona a carrer viu de mitjana cinc anys menys que una altra que no estigui al carrer; que el carrer mata, "perquè podem donar noms i cognoms", i que el nivell de vulnerabilitat és molt alt.

"A la primera onada de la pandèmia, en ple confinament, tres persones van ser assassinades al carrer a Barcelona". Les persones sense llar, afirma Fernández, incorporen en el seu relat la violència com un fet normal, "tant administrativa com física". El 70% de les persones a carrer, ha explicat, "deien que havien patit alguna agressió física o verbal en els anys que feia que estaven al carrer". Moltes persones normalitzen aquestes agressions com un fet intrínsec a viure al ras.

Oscar Busquets, advocat i secretari de la [Fundació Privada Bonanit](#), amb seu a Tarragona, ha explicat també com va ser l'inici del projecte de la Fundació. Un projecte que es va iniciar l'any 2006 i que ha anat adaptant-se a una "realitat canviant". Si a l'inici del projecte atenien molta gent migrant, l'any 2011 pràcticament el 50% de les persones ateses eren nacionals. Actualment compten amb un alberg amb menjador social i amb habitatges que adjudiquen a famílies vulnerables.

El carrer, l'últim graó de la pobresa

Un tema, el del sensellarisme, que va a l'alça i que preocupa molt les entitats socials. **Peio Sánchez**, rector de la parròquia de [Santa Anna - Hospital de Campanya](#) de Barcelona, ha explicat que potser dues o tres morts de persones a causa del fred enfront les morts per coronavirus sembla una dada irrellevant però creu que cal recordar que "la mort al carrer simbolitza una vulnerabilitat màxima".

L'últim graó de la pobresa, afirma Sánchez, "és el carrer, i el que ve després és la mort". El rector de Santa Anna ha volgut posar èmfasi en les dues morts de l'11 de gener. "Cal destacar que aquests dos nois eren marroquins irregulars". La irregularitat porta freqüentment al carrer, i a Santa Anna reben unes 200 persones al dia, de les quals el 75% són estrangers. "Aquesta afirmació ens indica la mida en què una societat no integra les persones que viuen en ella".

Aquests nois morts eren joves. "Hi ha un rejueniment de les persones del carrer. El 50% dels que acollim tenen menys de 40 anys". Resultat, afirma Peio Sánchez, del fracàs social i laboral. "Alguns joves tenen estudis i viuen al carrer. Són joves, és una problemàtica social de llarga durada que visquin al carrer".

I Peio Sánchez ha volgut concloure afirmant que probablement per resistir una nit al carrer cal alcohol. "El carrer comporta sempre problemes mentals. Davant d'això, les administracions què? Al final les administracions no tenen la resposta a aquestes problemàtiques". **Amin i Mohammed** van morir al carrer a causa de l'onada de fred l'11 de gener de 2021.